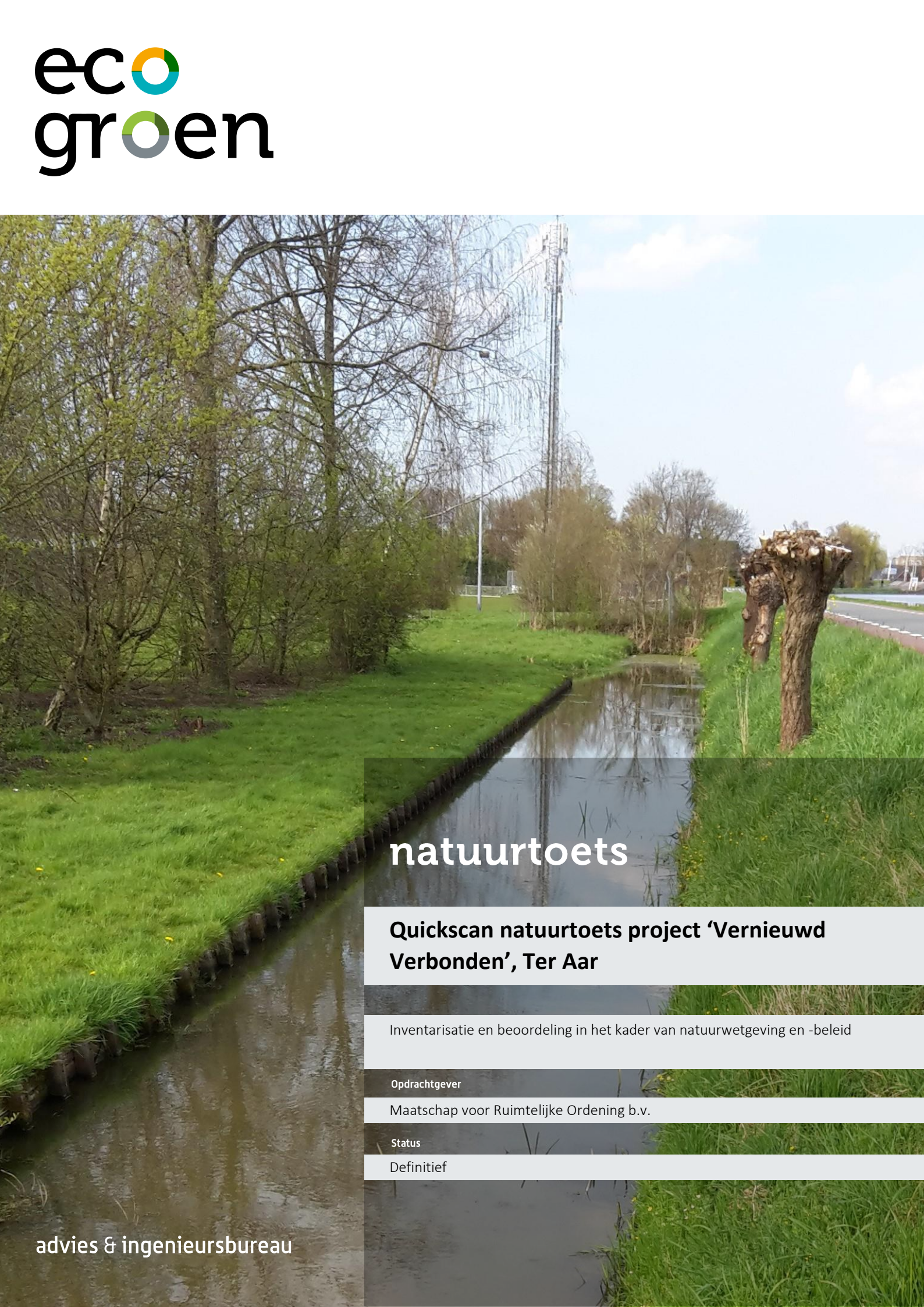

natuurtoets

Quickscan natuurtoets project 'Vernieuwd Verbonden', Ter Aar

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Maatschap voor Ruimtelijke Ordening b.v.

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets project 'Vernieuwd Verbonden', Ter Aar

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
15-391	14 juni 2017	Definitief

Auteur[s]

H.(Han) Brendeke & A. (Anton) Alberts

Eindredactie

M. (Mark) Hoksberg

Opdrachtgever

Maatschap voor Ruimtelijke Ordening b.v.

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Brendeke, H. & A. Alberts(2017). Quickscan natuurtoets project 'Vernieuwd Verbonden', Ter Aar. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 15-391. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Juridisch kader	3
1.3 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	5
1.4 Algemene opzet onderzoek	6
2. Gebiedsbescherming	7
2.1 Wet natuurbescherming	7
2.2 Nationaal Natuurnetwerk	7
2.3 Overige natuurgebieden	7
3. Soortbescherming	8
3.1 Onderzoeksmethode	8
3.2 Flora	8
3.3 Vleermuizen	9
3.4 Grondgebonden zoogdieren	10
3.5 Broedvogels	11
3.6 Amfibieën	12
3.7 Vissen	13
3.8 Overige soortgroepen	13
4. Geraadpleegde bronnen	14

Bijlagen

Bijlage 1 - Inventarisatiekaart Rugstreeppad

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling van het onderzoek

In opdracht van maatschap voor Ruimtelijke Ordening b.v. heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd voor het project 'Vernieuwd Verbonden' in Ter Aar, gemeente Nieuwkoop.

Het onderzoek is gebaseerd op drie veldbezoeken uitgevoerd op 12 april 2016, 11 mei 2016 en 2 juni 2017 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingrepen op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Wet natuurbescherming en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming.

Gebiedsbescherming

- Het plan leidt niet tot negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebied. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.
- Het plangebied ligt buiten de EHS en is niet aangewezen als ganzen- of weidevogelgebieden. Het provinciaal beleid kent dan geen externe werking, waardoor vervolgstappen niet aan de orde zijn.

Soortbescherming

- Rugstreeppad (zwaar beschermde soort) is in de omgeving van het plangebied waargenomen. In het plangebied is geen geschikt voorplantingswater aanwezig. De zandwal in het oosten van het voormalige RWZI terrein is optimaal geschikt als overwinteringsbiotoop voor Rugstreeppad;
- Er worden geen verblijfplaatsen, (onmisbare) vliegroutes en/of belangrijke foerageergebieden van vleermuizen verwacht in het plangebied. Het langs het plangebied gelegen Aarkanaal is naar verwachting onderdeel van belangrijke vliegroutes van bijvoorbeeld Meervleermuis. Door de werkzaamheden en verlichting kunnen genoemde vliegroutes mogelijk aangetast worden. Aanvullend onderzoek naar vleermuizen is alleen noodzakelijk als uitstraling van lichtbronnen op het Aarkanaal niet voorkomen kan worden tijdens de aanleg- en gebruiksfase van het project. Dergelijk onderzoek bestaat uit twee avondbezoeken in de periode mei- september, waarvan één in de periode half mei- half juli;
- Leefgebied of verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen en te verwachten in het plangebied. Wel worden diverse algemene en laag beschermde zoogdiersoorten verwacht;
- In het plangebied en directe omgeving zijn geen (potentiële) jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen en te verwachten. Wel zijn diverse algemene broedvogels te verwachten in het plangebied;
- In het plangebied worden alleen nationaal beschermde amfibieën (met provinciale vrijstelling van ontheffingsplicht) voortplantend en overwinterend verwacht;
- In het plangebied is het voorkomen van beschermde flora en / of plantensoorten van de Rode lijst niet vastgesteld;
- In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van andere (zwaardere) beschermde soorten of soortgroepen aangetoond of te verwachten.

Eindconclusies en aanbevelingen

- Werkzaamheden aan de zandwal in het oostelijk deel van het RWZI terrein dienen plaats te vinden buiten de winterrustperiode van Rugstreeppad. De kwetsbare periode van de winterrust loopt van half oktober tot en met maart;
- Aanvullend onderzoek naar vleermuizen is alleen noodzakelijk als uitstraling van lichtbronnen op het Aarkanaal - mogelijk in gebruik als belangrijke vliegroute van vleermuizen - niet voorkomen kan worden tijdens de aanleg- en gebruiksfase van het project. Dergelijk onderzoek bestaat uit twee avondbezoeken in de periode mei- september, waarvan één in de periode half mei- half juli. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek kan het noodzakelijk zijn om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen. Mogelijk is het treffen van mitigerende maatregelen aan de orde. Te denken valt aan het afschermen van lichtbronnen en gebruik van vleermuisvriendelijke lampen;
- Voor alle vogels geldt te allen tijde dat werkzaamheden die in gebruik zijnde nesten van aanwezige vogels verstoren of beschadigen voorkomen dienen te worden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Het ontzien van broedvogels is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na half juli;

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van maatschap voor Ruimtelijke Ordening b.v. heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd voor het project 'Vernieuwd Verbonden' in Ter Aar, gemeente Nieuwkoop. Dit project voorziet in de realisatie van 14 hofwoningen, een Integraal KindCentrum (IKC) met school, kinderopvang, bibliotheek, sporthal en/of Centrum voor jeugd en Gezin), de verplaatsing van twee tennisvelden, de realisatie van een extra tennisveld en het herinrichten van twee voetbalvelden. Daarnaast wordt de openbare ruimte heringericht met verkeer, parkeren, groen en water.

De herinrichting gaat mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. Wet- en regelgeving voor bescherming van natuur verplichten vooraf te toetsen of activiteiten conflicteren met beschermde natuurwaarden. De natuurtoets is bedoeld om inzicht te verkrijgen in aanwezige natuurwaarden en mogelijke effecten van het plan of voorgenomen activiteiten. Tijdens het onderzoek zijn te verwachten effecten van het plan getoetst aan de wettelijke bescherming van soorten en natuurgebieden. Het uitgevoerde onderzoek en de resultaten er van zijn in voorliggende rapportage beschreven.

1.2 Juridisch kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport wordt alleen het onderdeel soortbescherming en gebiedsbescherming behandeld. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01>. In onderstaand kader 1.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 1.1 Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Artikelen 2.1 tot en met 2.12 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en/ of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of ingrepen / activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Mocht sprake zijn van (significant) negatieve effecten dan is het aanvragen van vergunning bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep of activiteit plaatsvindt) verplicht.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming is opgedeeld in vijf categorieën met soorten:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten;
- Overige vogels;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I);
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn en waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt;
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, maar waarvoor provinciaal wel een vrijstelling geldt.

Voor vogels geldt dat er twee categorieën zijn: de vogels met jaarrond beschermde nesten (o.a. Huismus, Gierzwaluw en Buizerd) en de overige broedvogels. Vogels met jaarrond beschermde nesten hebben een strikte beschermingsstatus binnen de Wet natuurbescherming. Van overige broedvogels zijn hun nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd zijn (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest).

Voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn zijn in artikel 3.5 verboden vastgelegd (o.a. verboden om dieren te doden en voortplantings- of rustplaatsen te vernielen) en geldt een strikte beschermingsstatus. Soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, kunnen ingedeeld worden in twee categorieën. Provincies mogen besluiten om bepaalde soorten vrij te stellen van bescherming in het kader van ruimtelijke ingrepen, beheer en onderhoud. In de meeste provincies geldt - onder andere voor ruimtelijke ontwikkelingen - een vrijstelling voor een selectie van zoogdieren en amfibieën. Voor de overige soorten gelden vergelijkbare verboden (zie artikel 3.10) als voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en geldt eveneens een strikte beschermingsstatus.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

Zorgplicht

In artikel 1.11 van de Wnb is de zorgplicht opgenomen. De zorgplicht is een algemene verplichting en houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dus ook voor niet beschermde soorten geldt de zorgplicht. Voldoende zorg houden betekent dat handelingen (en de voorbereiding hiervan) met nadelige gevolgen achterwege wordt gelaten, of maatregelen treft om schade te voorkomen en als schade niet kan worden voorkomen zorgt dat het zoveel als mogelijk wordt beperkt, dan wel ongedaan wordt gemaakt.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De bescherming van het Nationaal natuurnetwerk (NNN; de voormalige EHS) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen en bestemmingsplannen. De bescherming van het NNN staat geheel los van de Wet natuurbescherming.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt vastgelegd op kaart. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

1.3 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

De planlocatie betreft een sportcomplex en het terrein van een voormalige rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) ten westen van de Westkanaalweg en ten noorden van het Argonnepark (figuur 1.1). Het terrein is grotendeels in gebruik als sportcomplex met bijbehorende clubhuizen. De RWZI is recentelijk afgebroken en het terrein is inmiddels geëgaliseerd en ingezaaid (gras). In het plangebied bevinden zich hagen en kleine bosjes. Langs de oostrand van het terrein ligt een smalle, ondiepe sloot. Ten zuiden en westen van het terrein bevindt zich een brede, ondiepe watergang.

Men is voornemens om 14 hofwoningen en een Integraal KindCentrum (IKC) te realiseren. Daarnaast worden 2 tennisvelden verplaatst, een extra tennisveld gerealiseerd en worden 2 voetbalvelden gedraaid. Ook wordt de openbare ruimte heringericht met verkeer, parkeren, groen en water.

Figuur 1.1: Ligging plangebied (rood). Bron luchtfoto: Google Earth

1.4 Algemene opzet onderzoek

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op drie locatiebezoeken, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Bij het gebruik van waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna is rekening gehouden met de juridische houdbaarheid van gegevens (3-5 jaar). Oudere waarnemingen worden gebruikt om een beeld van de ecologische potenties van een gebied te geven.

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2. Gebiedsbescherming

2.1 Wet natuurbescherming

*In de **Wet natuurbescherming** is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) ondergebracht. Beide beschermingsregimes verplichten te beoordelen of ingrepen of activiteiten in of in de nabijheid van beschermde natuurgebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen waarden en geformuleerde instandhoudingsdoelen*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat beschermd is onder het onderdeel gebiedsbescherming uit de Wet natuurbescherming. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is het gebied Nieuwkoopse plassen en de Haeck op een hemelsbrede afstand van 4,7 km. Negatieve effecten zoals aantasting van leefgebied/habitattypen, verstoring van beschermde soorten door activiteiten (licht, geluid) of stikstofdepositie kunnen op voorhand worden uitgesloten, gezien aard en omvang van het plan in vergelijking tot de afstand tot genoemde Natura 2000-gebied. Het plan het leidt niet tot enig effect op omliggende Natura 2000-gebieden.

2.2 Nationaal Natuurnetwerk

*De bescherming van het **Nationaal Natuurnetwerk** (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is verankerd in het Barro (paragraaf 1.2). Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de EHS geldt een ‘nee, tenzij’- afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang.*

De planlocatie ligt niet in het NNN/ de EHS (EHS webviewer Provincie Zuid-Holland). Het dichtstbijzijnde gebied behorende tot de EHS ligt op een hemelsbrede afstand van 4,3 km van het plangebied. Bij een plan buiten de begrenzing van de EHS kent het EHS-beleid in de provincie Zuid-Holland geen externe werking (Provincie Zuid-Holland 2014). Het nemen van vervolgstappen is niet aan de orde.

2.3 Overige natuurgebieden

*Buiten de bescherming van de Wet natuurbescherming en de het NNN bevinden zich natuurgebieden zoals **ganzenfoerageergebied** en **weidevogelgebied** die ook beschermd zijn vanuit provinciaal beleid, veelal beschreven in een Omgevingsplan of -verordening.*

De weidegronden ten zuiden en westen van Ter Aar zijn door de provincie Zuid Holland aangewezen als Belangrijke weidevogelgebieden (EHS webviewer Provincie Zuid-Holland). Bij een plan buiten deze gebieden kent het beleid in de provincie Zuid-Holland geen externe werking (Provincie Zuid-Holland 2014). Vervolgstappen zijn dan ook niet aan de orde.

3. Soortbescherming

*De **Wet natuurbescherming (Wnb)** verplicht te beoordelen of bij ruimtelijke ingrepen of activiteiten negatieve effecten (kunnen) optreden op exemplaren of leefgebied van beschermde planten en dieren. Negatieve effecten worden zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd. Voor schade aan zwaarder beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn een ontheffing aan te vragen.*

3.1 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op een locatiebezoek uitgevoerd op 12 april 2016 (15 graden Celsius, half tot zwaar bewolk, windkracht 2-3). Tijdens dit veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Wnb, vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten. Hierbij zijn ook alle watergangen intensief bemonsterd met een steeknet¹. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 3 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. Aanvullend hebben twee veldonderzoeken plaatsgevonden in het kader van vervolgonderzoek naar Rugstreepad. Deze veldbezoeken hebben plaatsgevonden op 11 mei 2016 (25 graden Celsius, zwaar bewolk, windkracht 3) en 2 juli 2017 (26 graden Celsius, zwaar bewolk, windkracht 2-3). In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortgroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.2 Flora

Bij Flora wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 1.1). De vegetatie in het plangebied bestaat grotendeels uit gemaaid terrein met daarin gazonsoorten. Het voormalige RWZI terrein lag in 2016 braak. Hier groeiden soorten van voedselrijke, vochtige akkers als Akkerereprijs, Raapzaad, Herik, Witte en Rode klaver, Zeegroene rus en Klein hoefblad. In 2017 was het terrein ingezaaid met gras.

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Flora die zijn opgenomen op Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn wordt op basis van de terreinkenmerken, het veldonderzoek en bekende verspreidingsgegevens (o.a. NDFF 2017) niet verwacht.

¹ Standaardmodel van RAVON, met een gestrekte maaswijdte van 3 millimeter en een netgrootte van 70x40 centimeter. Intensiteit: minimaal één uur op de in het plangebied aanwezige locaties met geschikt habitat in de optimale periode (april t/m oktober), of twee uur buiten de optimale periode, zoals omschreven in de soortenstandaard voor Bittervoorn en Kleine modderkruiper. (RvO 2014, soortenstandaard Bittervoorn *Rhodeus amarus*, versie 2.0 / RvO 2014, soortenstandaard Kleine modderkruiper *Cobitis taenia*, versie 2.0)

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

In het plangebied zijn geen onder de Wnb beschermde nationale plantensoorten aangetroffen en worden gezien de terreinkenmerken ook niet verwacht. Ook zijn geen waarnemingen van beschermde flora bekend (NDFF 2017 en waarneming.nl).

3.3 Vleermuizen

Het leefgebied van zwaardere beschermde vleermuizen bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader besproken.

Kader 3.1 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verlichting kan een barrière vormen en ertoe leiden dat (delen van) vliegroutes minder in trek raken of in onbruik raken, en dat het gebruik ervan richting foerageergebieden wordt vertraagd. Dit kan leiden tot het gebruik van alternatieve vliegroutes, die vaak langer zijn en dus extra energie kosten. Daarnaast kunnen deze routes risico's met zich meebrengen, zoals een hoger predatierisico en meer blootstelling aan de elementen. Bovendien zijn geschikte alternatieve routes langs lijnvormige elementen niet altijd voorhanden. Delen van het landschap kunnen als gevolg van verlichting dan ook minder goed of zelfs onbereikbaar worden, met negatieve gevolgen voor de overlevingskansen van populaties.

Potentiële vaste verblijfplaatsen

Bomen met holten en/of loszittende schors ontbreken in het plangebied waardoor boombewonende soorten als Watervleermuis en Rosse vleermuis niet worden verwacht. In het gebouw van de voetbalvereniging is een spouwmuur aanwezig die toegankelijk is via open stootvoegen. In deze spouwmuur bevinden zich potentieel geschikte verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten als Gewone- en Ruige dwergvleermuis. Dit gebouw blijft behouden. In het gebouw van de tennisvereniging bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen onder de dakpannen. Ook dit gebouw blijft behouden.

Potentiële vliegroutes en foerageergebieden

Het plangebied vormt foerageergebied voor algemene soorten als Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Dit foerageergebied gaat in kwantiteit achteruit, maar de omgeving biedt voldoende uitwijkmogelijkheden.

Mogelijk vormt het Aarkanaal aan de oostzijde van het plangebied een vliegroute voor vleermuizen. Vleermuizen zijn om diverse redenen gevoelig voor verlichting (zie kader 3.1). Tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie dient rechtstreekse verlichting van het wateroppervlak te worden voorkomen. Mocht direct lichtval op het wateroppervlak van het Aarkanaal tijdens de werkzaamheden of in de nieuwe situatie onvermijdelijk zijn dient tijdig (een heel zomerseizoen voorafgaand aan de ingreep) nader onderzoek te worden verricht naar het belang van het kanaal als vliegroute. Aan de hand van de uitkomsten kan worden bepaald of het aanvragen van een ontheffing en het treffen van mitigerende maatregelen noodzakelijk is. Een onderzoek naar een vliegroute bestaat doorgaans uit twee avondbezoeken door een vleermuisdeskundige met een vleermuisdetector. De bezoeken vinden plaats in de periode april-half oktober. Eén van beide bezoeken moet in de kraamtijd (half mei-half juli) worden uitgevoerd.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Potentieel leefgebied of sporen die duiden op de aanwezigheid van (vaste verblijfplaatsen van) zoogdieren die zijn op Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn zijn in het plangebied niet aangetroffen en worden gezien de terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (o.a. NDFF 2017) ook niet verwacht. Negatieve effecten op deze categorie zoogdieren zijn dan ook uit te sluiten. Het nemen van vervolgstappen is daarom niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Potentieel leefgebied of sporen die duiden op de aanwezigheid van (vaste verblijfplaatsen van) nationaal beschermde zoogdieren, zonder provinciale vrijstellen zijn in het plangebied niet aangetroffen en worden gezien de terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (o.a. NDFF 2017) ook niet verwacht. Negatieve effecten op deze categorie zoogdieren zijn dan ook uit te sluiten. Het nemen van vervolgstappen is daarom niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (met provinciale vrijstelling)

In het plangebied zijn in beperkte mate vaste verblijfplaatsen van laag beschermde kleine grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en te verwachten. Het betreft bijvoorbeeld soorten als Mol, Veldmuis, Bosmuis, Rosse woelmuis, Huisspitsmuis en Egel.

Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Voor deze categorie zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming in de provincie Zuid-Holland, waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is.

3.5 Broedvogels

Aangezien voorliggend onderzoek een verkenning betreft, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn. In deze paragraaf wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Daarnaast wordt kort ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels. Broedvogels vallen onder de categorie zwaarder beschermde soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Voor een aantal broedvogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2). Bij verstoring of vernieling van nesten of leefgebied ook buiten het broedseizoen moet voor deze soorten een ontheffing aangevraagd worden.

Kader 3.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus (categorie 4). Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten of belangrijke onmisbare foerageergebieden van deze soorten zijn in het plangebied niet aangetroffen en worden ook niet verwacht op basis van het aanwezige biotoop.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van hagen en houtwallen met bosplantsoen is broedbiotoop aanwezig voor algemene soorten van bos en struweel als Houtduif, Turkse tortel, Vink, Roodborst, Merel, Heggenmus, Winterkoning, Tjiftjaf, Zwartkop en Zwarte roodstaart.

Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De meest geschikte periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden is half december-half februari, omdat alleen in deze periode geen vogels nestelen.

Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periode tussen half juli-half december en half februari-half maart, is het wel van belang om na te gaan of bewoonde nesten van vroeg of juist laat in het seizoen broedende soorten als Houtduif, Turkse tortel, Ekster en Boomkruiper aanwezig zijn. Een ter zake kundige controleert het aanwezige geschikte broedbiotoop dan voorafgaand aan de werkzaamheden op (aanwijzingen voor) bewoonde nesten. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels

aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

3.6 Amfibieën

Bij amfibieën wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 1.1).

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Rugstreeppad

Uit de omgeving van Ter Aar is het voorkomen van de Rugstreeppad bekend (NDFF 2017). Op 26 juni 2015 (NDFF) en op 11 mei 2016 (eigen waarneming) zijn op een hemelsbrede afstand van circa 800 meter van het plangebied rugstreeppadden waargenomen. Voortplanting van Rugstreeppad wordt in het plangebied vanwege het ontbreken van geschikt biotoop niet verwacht. De watergangen in het plangebied zijn niet geschikt als voortplantingswater vanwege de aanwezige vis. Op het terrein zijn op dit moment geen laagtes en/of plasjes aanwezig die tijdens natte periodes geschikt (kunnen) zijn als voortplantingsplaats.

In het oostelijk deel van het voormalige RWZI terrein is een zandwal aangelegd. Deze wal is in potentie geschikt als overwinteringsbiotoop. Werkzaamheden aan de zandwal dienen plaats te vinden buiten de winterrustperiode van Rugstreeppad. De kwetsbare periode van de winterrust loopt van half oktober tot en met maart. Voor de locatie van het potentiële voortplantings- en overwinteringsbiotoop zie bijlage 1.

Overige soorten Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Voortplanting en overwintering van overige natuurlijk voorkomende amfibieën die zijn opgenomen op Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn wordt op basis van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van geschikt biotoop (o.a. NDFF 2017) niet verwacht.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Voortplanting en overwintering van nationaal beschermde amfibieën zonder provinciale vrijstelling wordt op basis van bekende verspreidingsgegevens het ontbreken van geschikt biotoop (o.a. NDFF 2017) niet verwacht.

Nationaal beschermde soorten (met provinciale vrijstelling)

In het plangebied zijn Kleine watersalamander, Bastaardkikker, Gewone pad en Bruine kikker voortplantend en overwinterend aanwezig en te verwachten. Bij de werkzaamheden gaan mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en nationaal beschermde amfibieën (met provinciale vrijstelling) verloren. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde, omdat voor deze soorten in voorliggende situatie een vrijstelling geldt voor ontheffingsplicht (Provincie Zuid-Holland 2016), waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is.

3.7 Vissen

Op basis van de resultaten van het onderzoek, het ontbreken van geschikt biotoop en bekende verspreidingsgegevens, wordt geconcludeerd dat geen vissoorten aanwezig en te verwachten zijn die op basis van de Wnb beschermd zijn.

Kroeskarper

Tijdens het veldbezoek zijn enkele exemplaren van Kroeskarper gevangen. De kroeskarper staat op de Nederlandse Rode lijst van vissen als kwetsbaar. Aangezien de Rode lijst geen juridische status kent, zijn vervolgstappen ten aanzien van Kroeskarper niet aan de orde.

3.8 Overige soortgroepen

Op basis van de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens, wordt geconcludeerd dat geen voortplantings of vaste verblijfplaatsen van reptielen (zoals ringslang), beschermde dagvlinders, beschermde libellen en overige beschermde ongewervelden en weekdieren aanwezig en te verwachten zijn die op basis van de Wnb beschermd zijn.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Provincie Zuid-Holland (2014) Verordening Ruimte 2014, Vastgesteld door Provinciale Staten 9 juli 2014

Provincie Zuid-Holland (2016). Verordening uitvoering Wet Natuurbescherming Zuid-Holland.

RvO (2014b). soortenstandaard Rugstreeppad *Bufo calamita* Versie 2.0

RvO (2014b). soortenstandaard Kleine modderkruiper *Cobitis taenia* Versie 2.0

RvO (2014b). soortenstandaard Bittervoorn *Rhodeus amarus* Versie 2.0

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming).

Internet

Nationale Databank Flora-en fauna (www.ndff.nl/ecogrid)

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

EHS en Weidevogelkaart Zuid-Holland (<http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=ehs>)

Nationale Databank Flora en Fauna (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Vlindernet.nl (website met informatie over dag- en nachtvlinders in Nederland)

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlagen

Bijlage 1 - Inventarisatiekaart Rugstreeppad

Bron luchtfoto: Google Earth

Legenda: rode lijn = plangebied, groene lijn = geschikt overwinteringsbiotoop

